

KONCEPCJA KSZTAŁCENIA

Dariusz Dolański

Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia

Koncepcja kształcenia jest ogólnym pomysłem na kierunek studiów, który warunkuje zawartość programu studiów, czyli treść efektów uczenia się i harmonogram realizacji programu studiów wraz z treściami programowymi, stosowanymi metodami kształcenia i metodami weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Doświadczenie wskazuje jednak, że koncepcja kształcenia traktowana jest dość schematycznie, stanowi zbiór ogólnych sformułowań odnoszących się zazwyczaj do kluczowych kompetencji typu: *absolwent jest otwarty na świat i potrafi pracować w zróżnicowanych okolicznościach*, które nie są specyficzne dla kierunku studiów, do którego koncepcja się odnosi. Niejednokrotnie koncepcja kształcenia traktowana jest jako ideologia, którą należy dopisać do programu, a która nie ma istotnego znaczenia na jego kształt. Tymczasem koncepcja kształcenia powinna zawierać skondensowaną informację o kierunku studiów, która pozwoli kandydatowi na studia uzyskać wiedzę o kluczowych i specyficznych dla kierunku studiów kompetencjach.

Mając na uwadze masowość szkolnictwa wyższego i unikając z niej priorytet Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego, że studia powinny przygotować wysoko kwalifikowane kadry dla rynku pracy, punktem wyjścia dla koncepcji kształcenia powinny być jego potrzeby zdiagnozowane m.in. w oparciu o strategię rozwoju regionalnego, ale też analizę bieżących zmian i potrzeb tego rynku. Analiza ta powinna prowadzić do określenia w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim co najmniej branż i sektorów otoczenia społeczno-gospodarczego, a w przypadku studiów o profilu praktycznym - konkretnych zawodów, do których przygotowuje kierunek. Wskazanie konkretnych zawodów w przypadku praktycznego profilu studiów jest niezbędne dla właściwego prowadzenia zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, które zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2018, poz. 1861) powinny odbywać się w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów.

W kształtowaniu koncepcji kształcenia bez względu na profil studiów powinni mieć udział przedstawiciele branż i zawodów właściwych dla kierunku studiów, którzy mogą wskazać na konkretny zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

oczekiwanych przez reprezentowane przez nich sektory. Jednocześnie mając na uwadze, że współczesny rynek pracy oczekuje od swych pracowników dyspozycyjności i gotowości do dostosowywania się do jego wymagań, także w zakresie pełnionych ról zawodowych i przygotowanie studenta na ewentualne przebranżowienie słuszne jest, że obok tych kluczowych partnerów w procesie konsultacji uwzględniana jest opinia przedstawicieli innych branż, by określić zakres do kluczowych uniwersalnych kompetencji, niezbędnych na rynku pracy, w które warto wyposażać absolwentów. Drugą grupą uczestników procesu, to nauczyciele akademicy, którzy w kontekście oczekiwań rynku pracy są w stanie ocenić adekwatność zasobów kadrowych i infrastrukturalnych uczelni oraz zakres prowadzonych prac badawczych, skutkujący przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin naukowych. Trzecia grupa uczestników tworzenia, a bardziej doskonalenia koncepcji kształcenia, to studenci kierunku. Oni są głównymi beneficjentami kształcenia i zgodnie z zasadą Student-Centered Learning ich oczekiwania powinny być także brane pod uwagę.

W rezultacie procesu konsultacji, w którym warto, by przy jednym stole zasiedli przedstawiciele wszystkich trzech grup interesariuszy, powinna powstać koncepcja kształcenia obejmująca:

1. określenie profilu studiów;
2. określenie branż i zawodów, do których kierunek przygotowuje;
3. określenie kluczowych do kierunku dyscyplin naukowych, do których powinien zostać on przyporządkowany i dyscyplin subsydiarnych uwzględnionych w procesie kształcenia;
4. określenie zakresu kluczowych kompetencji, w które zostaną wyposażeni absolwenci kierunku w powiązaniu z priorytetami wynikającymi z profilu studiów, w tym charakteru prac dyplomowych;
5. w przypadku studiów, dla których zostały określone standardy kształcenia, wskazanie przepisów stanowiących podstawę dla koncepcji kształcenia;
6. w przypadku studiów nadających kwalifikacje zawodowe wskazanie tych kwalifikacji wraz odnoszącymi się do nich przepisami;
7. ogólny opis wymagań oczekiwanych od absolwentów, który w następnym etapie w formie precyzyjnie określonych zasad powinien znaleźć wyraz w warunkach rekrutacji.

**Pełnomocnicy rektora
do spraw związanych
z jakością kształcenia
zapraszają na konsultacje.
Ich terminy opublikowane są
na stronach internetowych
pełnomocników w zakładce
KSZTAŁCENIE
strony domowej UZ.**